

STATISTIKRAPPORT

Sparbarometern

- tredje kvartalet 2006

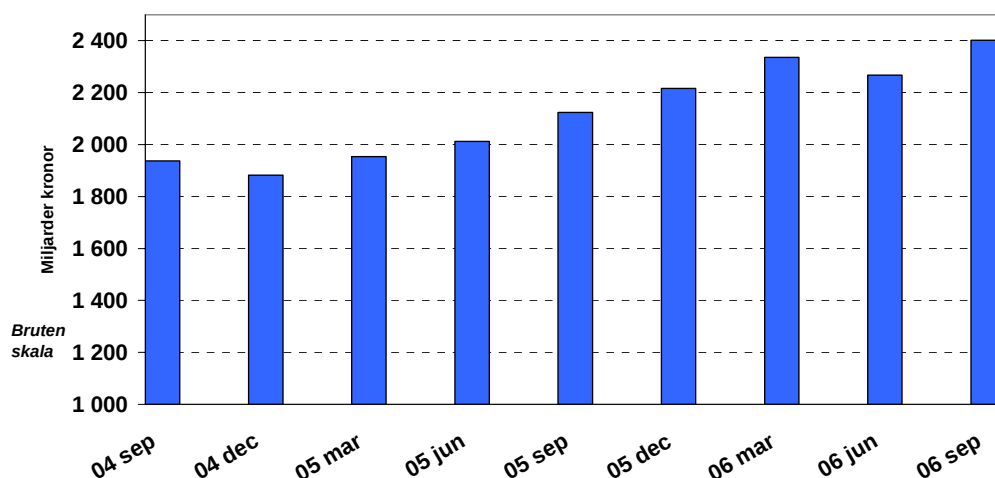
Sparbarometern visar utvecklingen av hushållens finansiella sparande och skuldsättning över tiden och hur detta sparande fördelats mellan olika sparformer. Den ger dock ingen fullständig bild av förmögenhetssituationen, eftersom statistiken enbart avspeglar det finansiella sparandet och de finansiella tillgångarna – bankinlåning, pensionsförsäkringar, fondsparande etc. Det innebär att hushållens reala tillgångar i form av bl.a. egna hem inte finns med. För att få en samlad bild av hushållens förmögenhetsutveckling och skuldsättning måste man givetvis beakta även de reala tillgångarnas värde. Nämnas ska dock att statistiken från och med 2006 även avspeglar en del av det reala sparandet, på så sätt att den även innefattar värdet av hushållens bostadsrättsandelar. Dessa data har även tillförts statistiken bakåt. Redovisningen av tillgångssidan i sparbarometern blir därmed densamma som i SCB:s finansräkenskaper.

Sparbarometern baseras på preliminär statistik som finns tillgänglig inom cirka en månad efter kvartalsskifte. Eftersom materialet baserar sig på korttidsstatistik kan det ske revideringar när årsstatistiken blir tillgänglig.

Hushållens finansiella förmögenhet och skuldkvot

Hushållens finansiella nettoförmögenhet - tillgångar minus skulder – ökade stadigt under hela 2005, efter en svacka hösten 2004. Till stor del förklaras utvecklingen av aktiepriserna - under 2005 steg aktiekurserna på Stockholmsbörsen med cirka 30 procent. Efter en fortsatt positiv utveckling under årets första kvartal, blev det under det andra kvartalet ett relativt kraftigt fall i börskurserna som tillfälligt vände trenden, och nettoförmögenheten minskade. Men återhämtningen på aktiemarknaden, i kombination med ökade värden på bostadsrätter, under tredje kvartalet har inneburit att nettoförmögenheten åter växt.

Hushållens finansiella nettoförmögenhet vid kvartalsslut (inkl. kollektiva försäkringar) 2004 kv. 3 - 2006 kv. 3

2005 uppvisade en ganska kraftig skuldökning – 177 Mdr kronor - men en ännu kraftigare ökning av tillgångsvärdena. Under första halvåret 2006 ökade bruttoförmögenheten med 107 Mdr kronor, skulderna med 90 mdr och således nettoförmögenheten med ganska blygsamma 17 Mdr. Kombinationen av den svaga börsutvecklingen under våren och en något kraftigare låneökning förklarar skillnaden. Tredje kvartalet slutligen, visade en omvänd bild; en tillväxt i bruttoförmögenheten på 158 Mdr tillsammans med en skuldökning på 44 Mdr kr ger en nettoökning av förmögenhetsvärdet på 114 Mdr. Det innebär också att skuldkvoten, dvs. förhållandet mellan skulder och finansiell förmögenhet, föll tillbaka under tredje kvartalet.

Hushållens ställning*

Miljarder kronor	04 sep	04 dec	05 mar	05 jun	05 sep	05 dec	06 mar	06 jun	06 sep
Finansiella tillgångar	2 824	2 817	2 879	2 970	3 108	3 239	3 382	3 346	3 504
Inkl. kollektiva försäkringar**	3 499	3 530	3 610	3 721	3 871	4 016	4 179	4 163	4 331
Skulder	1 562	1 610	1 638	1 689	1 735	1 786	1 822	1 876	1 920
Finansiell nettoförmögenhet	1 262	1 207	1 241	1 281	1 373	1 454	1 559	1 470	1 584
Inkl. kollektiva försäkringar	1 937	1 882	1 954	2 012	2 124	2 216	2 336	2 268	2 401
Skuldkvot***	55,3%	57,2%	56,9%	56,9%	55,8%	55,1%	53,9%	56,1%	54,8%
Inkl. kollektiva försäkringar	44,6%	45,6%	45,4%	45,4%	44,8%	44,5%	43,6%	45,1%	44,3%

*) Exklusive hushållens intresseorganisationer.

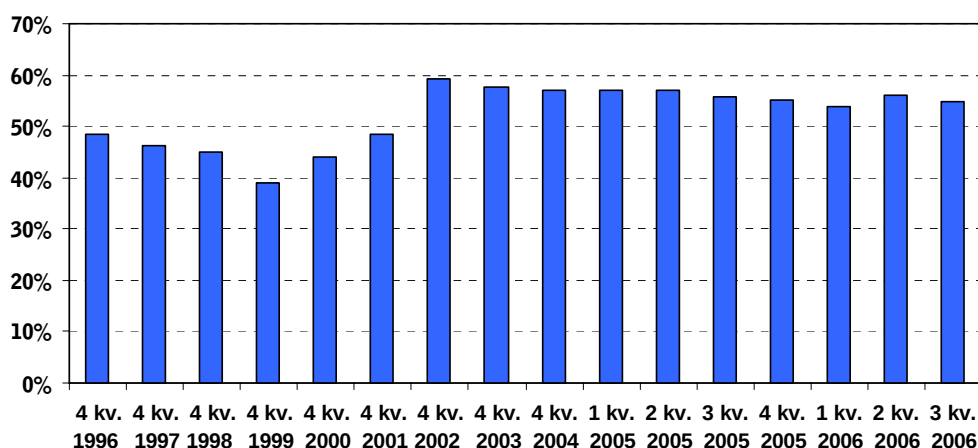
**) Kollektivt försäkringssparande består av avtalsförsäkringar bestämda i kollektivavtal och andra avtal mellan arbetsmarknadens parter.

***) Finansiella skulder i förhållande till finansiella tillgångar exkl. kollektivt försäkringssparande.

Utvecklingen mot en allt starkare balansräkning för hushållssektorn har alltså återtagits efter försvagningen under andra kvartalet. Samtidigt är det viktigt att hålla i minnet att vare sig det handlar om växande eller krympande nettoförmögenhet - eller någon annan aspekt på hushållens sparande och upplåning - så är det i det här sammanhanget hushållen som **kollektiv** som avses. Men "hushållen" är ett mycket heterogent kollektiv, där tillgångs- och skuldsidorna skiftar starkt både till storlek och till sammansättning mellan enskilda hushåll. Det här styrs i sin tur av faktorer som exempelvis inkomst, ålder, familjesituation och boendeform. Skillnader i kunskap,

intresse och i attityder när det gäller att spara och att ta lån är andra förhållanden som också påverkar hur enskilda hushåll uppträder på den finansiella marknaden. Inget hushåll är riktigt det andra likt, och totalbilden för hushållssektorn avspeglar alltså inte läget för något ”typiskt” hushåll – i den mån sådana finns.

Hushållens finansiella skuldkvot (exkl. kollektiva försäkringar)

I tabellen nedan redovisas tillgångar och skulder i relation till hushållens disponibla inkomster, dvs. inkomst efter skatter och bidrag. Från och med 2003 har förmögenheten både i brutto- och nettotermer successivt ökat i förhållande till de disponibla inkomsterna. Denna utveckling accentuerades under 2005, och har fortsatt i år, om än i mer blygsam takt.

Hushållens finansiella nyckeltal

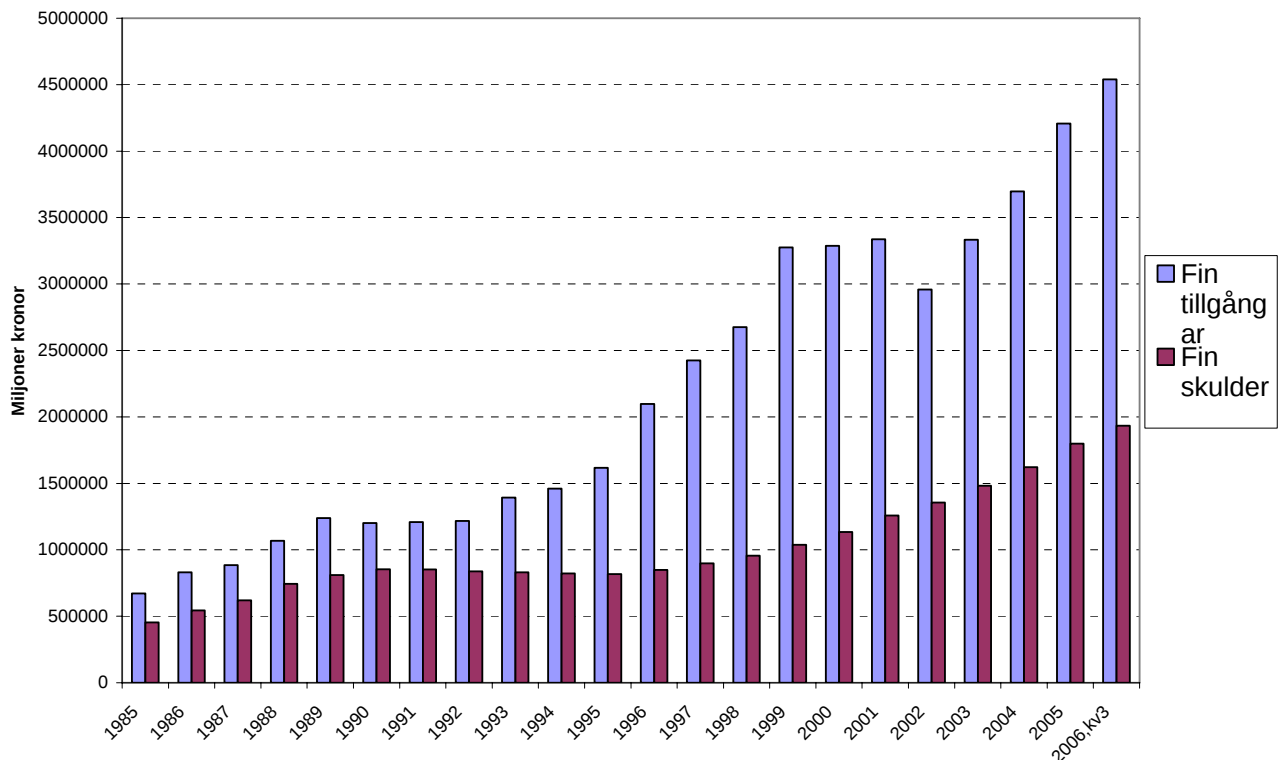
Miljarder kronor	2001	2002	2003	2004	2005	kv 3 2006
Hushållens disponibla inkomster	1 170	1 231	1 268	1 301	1 338	1 387
Finansiella tillgångar	2 568	2 271	2 553	2 817	3 239	3 504
i procent av disponibla inkomster	220	184	201	217	242	253
Inkl. kollektiva försäkringar**	3 181	2 859	3 182	3 530	4 016	4 331
i procent av disponibla inkomster	272	232	251	271	300	312
Skulder	1 246	1 343	1 470	1 610	1 786	1 920
i procent av disponibla inkomster	107	109	116	124	133	138
Finansiell nettoförmögenhet	1 322	928	1 083	1 207	1 454	1 584
i procent av disponibla inkomster	113	75	85	93	109	114
Inkl. kollektiva försäkringar**	1 935	1 516	1 712	1 920	2 231	2 411
i procent av disponibla inkomster	165	123	135	148	167	174

*) Den disponibla inkomsten för år 2006 bygger på Konjunkturinstitutets prognoser.

**) Kollektivt försäkringssparande består av avtalsförsäkringar bestämda i kollektivavtal och andra avtal mellan arbetsmarknadens parter.

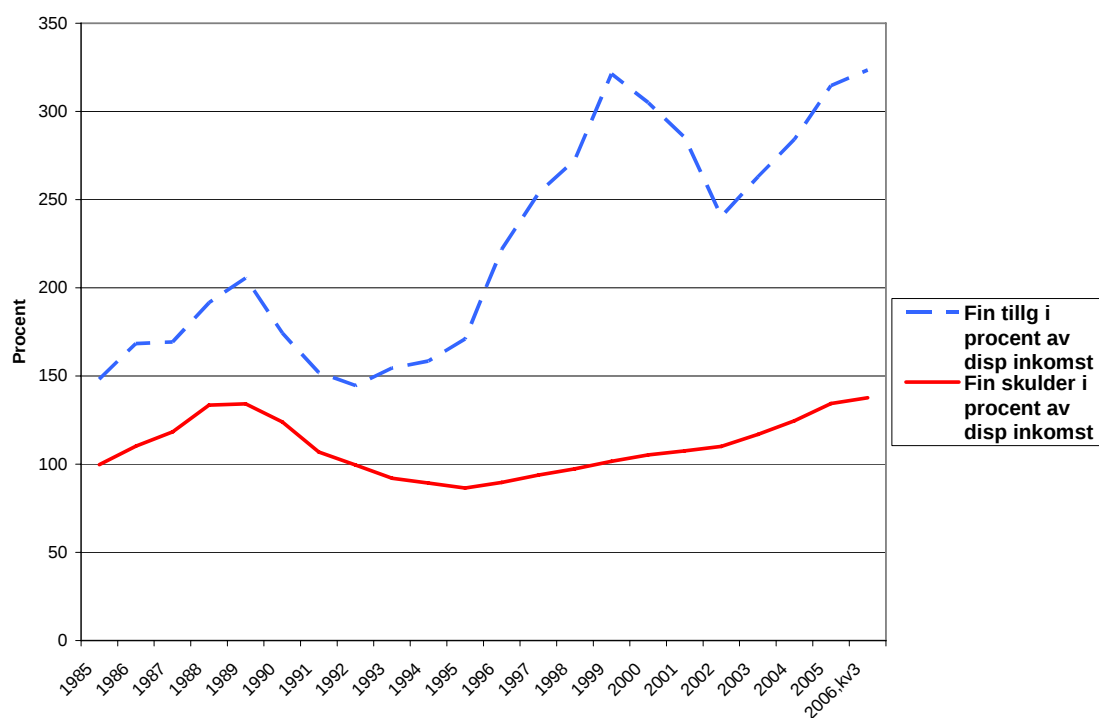
Ser man utvecklingen av finansiell förmögenhet och skuldsättning i ett lite lägre historiskt perspektiv kan man på tillgångssidan notera ett trendbrott kring mitten av 1990-talet; här inleds en period med en både kraftigare och mer volatil tillväxt. På skuldsidan kan man urskilja tre faser: en stadig tillväxt under 1980-talet senare hälft, följt av en i huvudsak stillastående skuldnivå under första halvan av 1990-talet. Därefter har skulderna växt i jämn takt.

Hushållens finansiella tillgångar och skulder 1985-2006, Mkr
(nivån 4:e kv, för 2006 3:e kv)

Sätter man tillgångar och skulder i relation till hushållens disponibla inkomster (se *nedan*) får man ett mått på hur tungt tillgångar och skulder väger i relation till den löpande ekonomin och ger en indikation på hur känsliga hushållen är för förändringar i tillgångarnas avkastning och i kostnaderna för skulderna, som ju styrs av ränteläget. Här syns tydligt fallen i tillgångsvärdena i samband med finanskrisen och lågkonjunkturen i början av 1990-talet, liksom effekterna av börsfallet tio år senare. Utvecklingen av skuldbördan framstår som mindre dramatisk, men innebär en mycket tydlig och uthållig ökning, med en viss acceleration åren 2002-2005.

Hushållens finansiella tillgångar respektive skulder Andel av disponibel inkomst

Hushållens nysparande och skuldökning

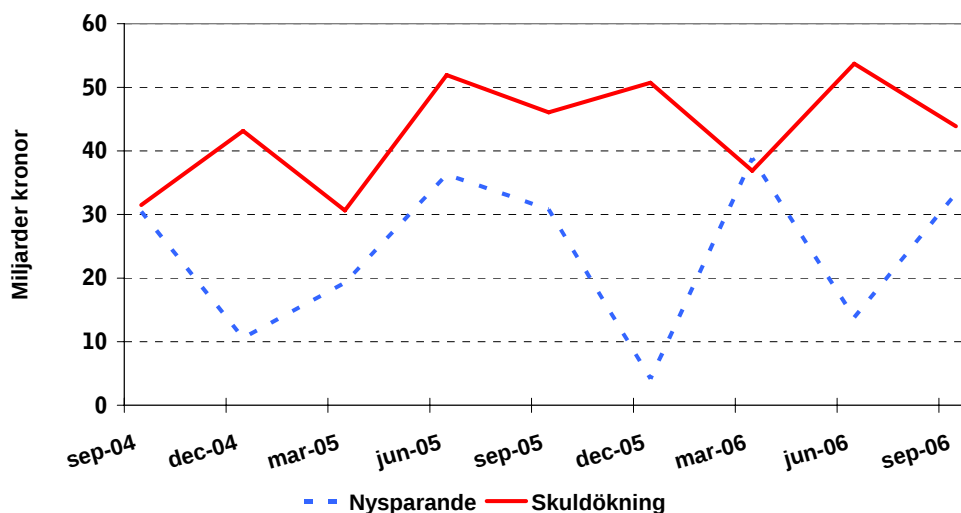
Hushållens nysparande och skuldökning

Nysparande under perioden

	2004		2005			2006			
	3 kv.	4 kv.	1 kv.	2 kv.	3 kv.	4 kv.	1 kv.	2 kv.	3 kv.
Miljarder kronor									
Nysparande, brutto	30,5	10,6	19,2	36,3	30,8	4,2	38,8	13,8	33,3
Inkl. kollektiva försäkringar*	45,0	25,0	37,5	56,1	42,4	18,5	60,5	30,1	43,3
Skuldökning, brutto	31,5	43,2	30,6	51,9	46,1	50,7	36,9	53,7	43,9
Nysparande, netto	-1,1	-32,6	-11,4	-15,7	-15,2	-46,6	1,9	-39,9	-10,6
Inkl. kollektiva försäkringar	13,5	-18,2	6,9	4,2	-3,7	-32,2	23,7	-23,6	-0,6

*) Kollektivt försäkringssparande består av avtalsförsäkringar bestämda i kollektivavtal och andra avtal mellan arbetsmarknadens parter.

Hushållens nysparande brutto och skuldökning brutto
kvartalsvis, 2004 kv. 3 - 2006 kv. 3

Som framgått har hushållssektorns förbättrade finansiella ställning de senaste åren inte i första hand varit ett resultat av ett högt nysparande, utan av att de finansiella tillgångar man har sen tidigare ökat i värde. Detta framgår tydligt när man, som ovan, jämför nysparande och skuldökning kvartal för kvartal – skuldökningen de senaste två åren, fränsett första kvartalet i år då nysparande och skuldökning var ungefär lika, har hela tiden varit större än nysparandet. Under tredje kvartalet skedde en uppgång i nysparandet, men det är svårt att urskilja någon mer långsiktig trend i endera riktningen; ser man på nysparandet under motsvarande period (dvs. 3:e kvartalet) under 2004 och 2005 är siffrorna nästan exakt desamma som för tredje kvartalet i år.

När det gäller tillväxten av skulderna har det i hög grad varit bostadsefterfrågan och bostadspriserna som drivit utlåningen, och det är följaktligen i bolåneinstituten som hushållen fått se sina skulder växa. Här har nu skuld­ tillväxten ganska tydligt minskat under årets tredje kvartal, från 37 Mdr till 31 Mdr. Skuldökningen¹ är också något lägre än motsvarande kvartal förra året. Det kan tänkas att detta är uttryck för att de stigande räntorna och förväntningarna om ytterligare räntehöjningar börjat kyla av hushållens låneaptit. Även skuldökningen i bankerna är cirka 4,5 Mdr lägre jämfört med föregående kvartal.

¹ Skuldökningen är inte exakt densamma som ökningen i utlåning, eftersom skuldökningen utgör nettot av nyutlåningen och de amorteringar som görs under perioden.

Sparformernas utveckling

Hushållens nysparande fördelat på sparformer

Transaktioner under perioden

	2004		2005				2006		
Miljarder kronor	3 kv.	4 kv.	1 kv.	2 kv.	3 kv.	4 kv.	1kv.	2 kv.	3 kv.
Försäkringssparande, individuellt*	9,7	10,4	1,3	4,4	1,6	6,5	7,5	5,5	2,5
Aktier	-1,5	-3,7	-1,9	-6,5	1,1	0,7	6,0	-26,1	0,0 ****
Fonder	4,6	5,6	2,7	1,7	4,8	3,0	1,9	-12,3	-2,3
Därav svenska fondandelar	0,6	0,5	2,2	0,3	2,7	3,4	3,1	-11,8	-1,4
Därav utländska fondandelar	4,0	5,1	0,5	1,4	2,1	-0,3	-1,2	-0,5	-0,9
Bankinlåning**	17,8	-21,1	20,4	22,7	20,3	-14,1	24,1	45,5	32,3
Obligationer	-1,6	13,9	-2,8	8,4	0,4	1,4	1,1	0,2	0,5
Sedlar, mynt och lån till finanssektorn	0,1	3,0	-2,1	2,1	1,3	3,0	-2,6	0,5	-0,9
Bostadsrättsandelar	1,3	2,5	1,3	2,9	1,4	3,0	1,1	1,3	0,8
Övriga finansiella tillgångar***	0,0	0,0	0,4	0,5	0,0	0,6	-0,2	-0,7	0,5
Totalt	30,5	10,6	19,2	36,3	30,8	4,2	38,8	13,8	33,3

*) Beräkningsmetoden har under 2002 ändrats från att tidigare haft bolagsnivån som bas till att nu utgå från försäkringsgren.

**) Inklusive allemansspar och riksgäldsspar.

***) Kundlikvidfordringar

****) Nysparandet i svenska aktier finns inte tillgängligt under den senaste perioden.

Det mest tydliga draget under det andra kvartalet var den kraftiga nedgången på aktie- och fondsidan, där hushållen har nettosålde aktier och fonder, och den kraftiga ökningen i banksparande – hushållen sålde med andra ord aktier och fonder och satte pengarna på bankkontot.

Under tredje kvartalet har en viss, men betydligt svagare, tillbakagång för fondsparandet fortsatt. När det gäller aktiesparandet finns, som framgår, än så länge inga uppgifter att tillgå inom ramen för finansräkenskapsstatistiken. Med utgångspunkt från de uppgifter VPC publicerar kan man notera att marknadsvärdet för aktier ägda av fysiska personer ökade i ungefärligen samma takt som borsindex. Detta kan ses som en grov indikation på att det varken skett några omfattande nettoköp eller -försäljningar av aktier, sett till hushållssektorn som helhet, under tredje kvartalet. Nysparandet på bankkonto är fortsatt högt.

Hushållens finansiella portfölj

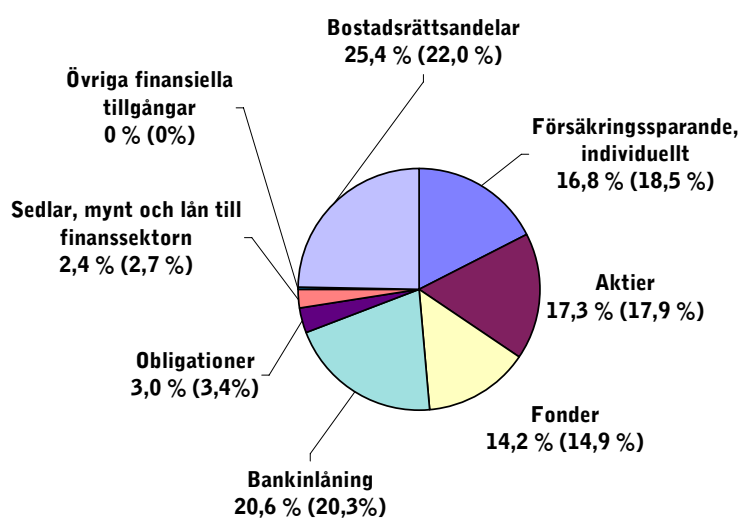
Ställning samt andelar

	2004		2005			2006			
	3 kv.	4 kv.	1 kv.	2 kv.	3 kv.	4 kv.	1 kv.	2 kv.	3 kv.
Miljarder kronor									
Försäkringssparande, individuellt	636	564	567	573	574	581	586	588	590
procent	22,5	20,0	19,7	19,3	18,5	17,9	17,3	17,6	16,8
Aktier	413	446	461	500	555	565	628	563	605
procent	14,6	15,8	16,0	16,8	17,9	17,4	18,6	16,8	17,3
<i>Därav svenska aktier</i>	356	391	403	436	489	499	561	499	539
<i>procent av aktier</i>	86,2	87,5	87,3	87,2	88,2	88,3	89,3	88,7	89,0
<i>Därav utländska aktier **)</i>	57	56	59	64	66	66	67	63	66
<i>procent av aktier</i>	13,8	12,5	12,7	12,8	11,8	11,7	10,7	11,3	11,0
Fonder	374	390	404	434	464	484	520	477	499
procent	13,3	13,8	14,0	14,6	14,9	15,0	15,4	14,3	14,2
<i>Därav svenska fonder</i>	295,2	304,6	317,9	346,2	375,5	396,1	432,0	389,6	411,4
<i>procent av fonder</i>	78,9	78,1	78,6	79,7	80,9	81,8	83,1	81,6	82,5
<i>Därav utländska fonder</i>	79	85	86	88	89	88	88	88	88
<i>procent av fonder</i>	21,1	21,9	21,4	20,3	19,1	18,2	16,9	18,4	17,5
Bankinlåning*	589	568	588	611	631	617	642	688	720
procent	20,9	20,2	20,4	20,6	20,3	19,0	19,0	20,6	20,6
Obligationer	85	98	97	105	106	107	108	108	107
procent	3,0	3,5	3,4	3,6	3,4	3,3	3,2	3,2	3,0
Sedlar, mynt och lån till finanssektorn	81	84	81	84	85	88	84	84	83
procent	2,9	3,0	2,8	2,8	2,7	2,7	2,5	2,5	2,4
Bostadsrättsandelar	637	659	670	653	683	787	804	828	890
procent	22,6	23,4	23,3	22,0	22,0	24,3	23,8	24,7	25,4
Övriga finansiella tillgångar	8,8	8,0	9,1	9,6	9,6	10,2	10,0	9,3	9,8
procent	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totalt finansiella tillgångar	2 824	2 817	2 879	2 970	3 108	3 239	3 382	3 346	3 504
Portföljandelar totalt, procent	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

*) Inklusive allemansspar och riksgäldsspar.

**) Utländska aktier avser aktier som köpts eller sålts på svensk marknadsplats.

Hushållens finansiella portfölj 30 september 2006
(30 september 2005)

De stigande bostadspriserna, i synnerhet i vissa delar av landet avspeglas i att bostadsrättsandelar fått växande vikt i hushållens samlade portfölj, medan försäkringssparandet² fått maka åt sig andelsmässigt.

En annan infallsvinkel att se på förändringar i sparmönstren är att urskilja den andel av hushållens sparande som direkt och indirekt har anknytning till aktier, respektive vad som kan kallas räntesparande. Under 2004 och 2005 har det skett en tydlig andelsuppgång för det aktierelaterade sparandet - från 46 procent till 51 procent. Efter nedgången det andra kvartalet har en återhämtning skett, och den sista september 2006 var ränte- resp. aktiesparandet lika stort.

Aktiesparandets och räntesparandets andelar i portföljen

Aktiesparandets och räntesparandets andelar i portföljen

	2004		2005				2006		
	3 kv.	4 kv.	1 kv.	2 kv.	3 kv.	4 kv.	1 kv.	2 kv.	3 kv.
Miljarder kronor									
Aktiesparande ^{*)}	941	968	996	1 064	1 146	1 176	1 273	1 166	1 230
procent av portfölj	46	48	48	49	50	51	52	49	50
Räntesparande ^{**)}	1 098	1 047	1 070	1 109	1 135	1 128	1 160	1 207	1 239
procent av portfölj	54	52	52	51	50	49	48	51	50
Totalt, procent	100	100	100	100	100	100	100	100	100

^{*)} Inkluderar 50 % av andra fonder och 30% av individuellt försäkringssparande.

^{**)} Inkluderar 50 % av andra fonder och 60% av individuellt försäkringssparande.

Det direkta ägandet i aktieportföljen

	2004		2005				2006		
	3 kv.	4 kv.	1 kv.	2 kv.	3 kv.	4 kv.	1 kv.	2 kv.	3 kv.
Miljarder kronor									
Direktägda aktier	413	446	461	500	555	565	628	563	605
Total aktieportfölj ^{*)}	941	968	996	1 064	1 146	1 176	1 273	1 166	1 230
Andel av total aktieportfölj, procent	44	46	46	47	48	48	49	48	49

^{*)} Inkluderar 50 % av andra fonder och 30 % av individuellt försäkringssparande.

² Försäkringssparandet har nedreviderats för den period som beskrivs i tabellen, pga. av att tidigare dubbelräkningar av utländskt försäkringssparande eliminerats. Detta påverkar dock inte jämförelserna mellan 2005 och 2006.

Om statistiken

Underlag till Sparbarometern görs av Statistiska centralbyrån (SCB) på uppdrag av Finansinspektionen. Syftet är att snabbt ge en preliminär kalkyl över hushållens finansiella sparande och förmögenhet kvartalsvis. Publiceringen sker inom fem till sex veckor efter kvartalsskifte på Finansinspektionens hemsida, www.fi.se.

Sparbarometern baseras på preliminär statistik som finns tillgänglig inom en månad efter kvartalsskifte.

Från och med redovisningen av 4:e kvartalet 2005 ingår även värdet av hushållens bostadsrättsandelar i tillgångsredovisningen. Serierna har även justerats bakåt i tiden för att inkludera dessa. Statistiken bygger på den senaste folk- och bostadsräkningen som uppdaterats med avseende på bl. a bostadsrättsombildningar. Prisfaktorn baseras på mäklarstatistik.

Sparbarometern bygger på samma begrepp som finansräkenskaperna, vilka är en del av nationalräkenskapssystemet och som styrs av internationella regler.

Sparbarometern har därigenom samma definitioner som finansräkenskaperna vilket medför att uppgifterna har en god överensstämmelse med de uppgifter om hushållen som senare presenteras i de kvartalsvisa finansräkenskaperna.

Underlagen till Sparbarometern på SCB: s hemsida:

http://www.scb.se/templates/Product___7808.asp

Finansräkenskaperna på SCB:s hemsida:

http://www.scb.se/templates/Product___7770.asp

Kontaktpersoner

Finansinspektionen:

Hans Bäckström

08-787 80 80

hans.backstrom@fi.se

SCB:

Nicolai Nystrand, ekonom/statistiker

08-506 945 45

nicolai.nystrand@scb.se

Marianne Biljer, ekonom

08- 506 942 48

marianne.biljer@scb.se